

A MAGYAR EREDETMONDA SZERKEZETÉNEK MONGOL ÉS MANDZSU PÁRHUZAMAI

KÁPOLNÁS OLIVÉR*

Kulcsszavak: *Mongol, mandzsu és magyar eredetmonda*

Absztrakt: *A mongol és mandzsu eredetmondát, illetve a múltból alkotott képet elemezve világos struktúrát és szerkezetet találunk. A forrásokból az is világossá válik, hogy egy adott réteg mikor és mi okból kerülhetett a megalkotott múltba. Ez alapján ugyanígy szétbonthatjuk a magyar eredetmondát, és fény derülhet egy-egy elemének eredetére és szerepére.*

Az elmúlt években a magyar őstörténeti kutatásokban szinte példátlan pezsgés vette kezdetét, az eddigi eredményekből úgy tűnik, hogy egyre több szál vezet keletre, a nagy füvespuszták világába. A régészeti leletek és a csontokból kinyert információk nagyon fontosak, azonban egy dolgot nem tudnak: beszélni. Ezekből sosem fogjuk megtudni, hogy valójában mit is gondoltak a leletek és a DNS-ek korábbi tulajdonosai. Az írott források e téren jobban szóra bírhatóak, bár ezeknek is megvannak a korlátai. Amennyiben elfogadjuk, hogy Árpád (és népe?) keletről jött, akkor okszerű megvizsgálni az ott birodalmat alapító népek – ha egyáltalán népnek lehet őket nevezni – írásbeli hagyományát. Elvben a múltat ők is hasonló struktúrák, modellek és gondolatmenetek mentén alkották meg, mint őseink.

Egy rövid kitéréssel kell kezdenem. A címben szerepelnek a mongolok és a mandzsuk, de egyikkel kapcsolatban sem beszélhetünk egységes népről. Olyan, hogy ősi mandzsu nép, nincs. A mandzsu népródot csak 1635-ben vették fel, mikor is átszervezték a birodalmukat.¹ Mandzsuk lehettek a különböző dzsürcsi törzsek tagjai, de lehettek mongolok és koreaiak is azok.² Azaz a man-

dzsu egy mesterséges politikai név, ez forrásokkal jól adatolható. A mongolok kapcsán árnyaltabb a kép, mert ott a mongol szó, mint nép/törzsnév már korábban felbukkant, de igazából Dzsingisz és utódai alatt váltak sokan mongollá. Egyik jelentős krónikásuk szerint a mongol nevet Dzsingisz adta az alattvalóinak, mikor nagykánná emelték 1206-ban.³ Az egyszerűség kedvéért e rövid tanulmányomban akkor is a mongol és a mandzsu nevet fogom használni, amikor az anakronisztikus. Se a „mongol” se a „mandzsu” szó etimológiája, jelentése nem tisztázott megnyugtatóan.

A mongol és a mandzsu eredetmondán látszik, hogy a mondájuk nem valami múltból hozott családi örökség, hanem az éppen aktuális politikai helyzet körülményeiből született, mely a már meglévő és a jövőbeli alattvalóik számára készült. Erre nagyon jó példa Dzsingisz kán apjának a személye, aki az első művekben hús-vér emberként szerepel, később többek között egy ilyen változatot is találunk róla:

„Kormuszda isten [...] leereszkedett a varázse-rejével. Mikor Höeliün nagyasszonnyal elérték a

* Egyéni vállalkozó, kaapolnaas@gmail.com.

¹ ELLIOTT 2001, 71.

² Kiváló forrás erre az 1744-ben, a mandzsu császár parancsára kiadott *Jakūn gūsai manjusai mukūn hala be uheri ejehe bithé* című mű (A nyolc zászló mandzsu klánok genealógiája). Ebben a különböző mandzsu családok eredetét is feltüntetik, de a hangsúly nem a származáson van, hanem azon, hogy az államalapításuk (1636) előtt, vagy után csatlakozott-e az épülő birodalomhoz. A műnek sajnos ezidáig csupán egy névindexe készült el (STARY 2000), elérhető fordítása nincsen.

³ HAENISCH 1959, 63.

boldogság csúcsát, akkor az asszony felébredt, és nem tudta eldönteni, hogy valóság volt-e, vagy csak álom. Ezért kikémlelt a jurtaból. Meglátta a hóba taposott lábnyomokat és ebből bizonyosságot szerzett. Majd egy makulátlanul tökéletes jegyekkel felruházott gyermeket hozott a világra [...] a gyermek először a Temüdzsin nevet kapta.”⁴

Ha a most idézett rész lenne a legkorábbi forrás Dzsingisz kánról, és semmi más nem lenne, akkor úgyis érvelhetnénk, hogy ez egy nagyon régi, ősidőkből származó monda a nagy uralkodó eredetéről. Azonban vannak korábbi, külső és belső források is, így nyomon lehet követni a változást. Egy másik példával is élnek e téren: a mandzsuk eredetmondájával kapcsolatban forrás van róla, hogy az valójában az egyik legjelentősebb leigázott/behódolt törzs előkelőjétől származik, aki a történetét úgy kezdte el mesélni, hogy az „én őseim”. Ebből lett a ma ismert mandzsu eredetmonda, ami dióhéjban a következő; három égi leány leszállt fürdeni egy tóra, s a legkisebb ruhájára egy szem piros gyümölcsöt tett egy szarka, melyet az Ég küldött. A gyümölcstől áldott állapotba került a lány, és a gyermek lett a mandzsu uralkodócsalád őse⁵ (a mondának van olyan kései, mongol krónikában felbukkanó változata, miszerint a lányokat megleste Dzsingisz kán egyik hadvezére, aki elbújt a tóparti sásban, majd tettere váltotta vágyát, és ebből a nászból született meg az ősatya⁶). Ha nem ismernénk a forrást, mely

leírja a monda átvételét, akkor azt hihetnénk, hogy a monda az ősidőktől fogva beletartozott a mandzsu hagyományba. Ehhez még annyit hozzátehetünk, hogy az említett tavat eredetileg nem lokalizálták sehova. Azonban a mandzsuk ezt a helyszínt a Hosszú Fehér-hegyhez⁷ kötötték, ami kultikus helynek számított a hegy közeli és távoli vonzaskörében élő népek között.⁸

Egy eredetmonda kezdetét, kialakulását úgy rekonstruálhatjuk legegyszerűbben, hogy a többiek közül idővel kiemelkedik valaki (ez lehet egy család is). Ekkor születhetett meg az égi származás gondolata. Ezzel le is zárták a múltat: minden, ami korábban volt, az nem létezik, mert az adott család számára a történelem ott kezdődik, és nem korábban. Ahogy nőtt a hatalom, úgy terebélyesedik a múltban az uralkodóház családfája. A mongol eredetmondán ez jól megfigyelhető: kezdetben volt az égi eredet, a történet jól ismert, miszerint az ősanát egy ragyogó fénysugár képében, a jurta tején lévő fényeresztő nyíláson át érkező ember termékenyítette meg, azaz valamiféle égi származást találhatunk. Van olyan történeti mű, ami pontosan innen indul, nincsenek előzmények.⁹ Másik változatban azonban ezt még visszább vezették (nyilván a növekvő hatalommal párhuzamosan), mivel az égi fénysugárnak nem lehetett családfát állítani, ezért a mongol hagyományban rendhagyó módon a nő családfáját építették fel egészen egy szürke farkas és egy rőt szarvasűnő nászáig, amiből ember született

⁴ „*Qormusda tngri [...] ridi-ber bayuju ögelen qatun-a amuyulang egüskeküi-dür qatun-ber serigsen-ü qoyin-a jegüden biliü ünün biliü kemen yadaşi qayiju . casun-u deger-e giskigsen γayca mör-i üjeü itegemjilegsen-ecce üliiger belge tegülder nigen köbegün şiyai-yin cinege qara nöjin adquju sayitur bolurysan [...] mendeljügüi .. [...] tatar-un temüjin-i oljalaju ireküi-dür tokiyaldun mendülügsen-iyer eng terigün ner-e inu temüjin kemen nereyidcü wcirbani-yin qubilyan-dur aldaraşiyuui.*” (EYE 1999, 131.)

⁵ STARY 1982, 77.

⁶ JIMBADORJI 1984, 477.

⁷ Mandzsu neve: *golmin šanggiyan alin*. Kína és Észak-Korea határvidékén elhelyezkedő hegylánc, kínaiul Changbai shan 长白山. 1591-ig semmiféle befolyása nem volt Nurhacsinak a Hosszú Fehér-hegy vidékére, majd a „*fehér nősténynyúl évében* [1591], *Nurhacsi a Fehér-hegynél lévő Yalu-folyó völgyébe küldött sereget, és azt a területet teljesen elfoglalta.*” *šahün gül-mahün aniya taižu sure beile šanggiyan alin i aiman i yalu ging ni golo de cooha unggifi tere golo be wacihiyame gaifi gajih.* (MYK 1781, 77). Ez azonban nem jelentette a teljes hatalmat, ugyanis két évvel később a Fehér-hegynél lévő juseri nevű terület urát, Yulenggét (MYK 1781, 87) is a Nurhacsi ellenes koalíció tagjai között találjuk. Tehát nem egyértelmű, hogy a terület mikor kerül a mandzsuk fennhatósága alá, az azonban egészen biztos, hogy eredetileg nem ez volt a mandzsu uralkodócsalád mondai „őshazája.” Érdekeség, hogy a hegy kultusza a mai napig tart: a korábbi észak-koreai államfő, Kim Dzsongil állítólag ezen a hegyen született, fia, a mostani vezér, Kim Dzsongun pedig rendszeresen felkeresi a helyet, melyről látványos propagandafotók készülnek.

⁸ MATSUMURA 1997, 46–50.

⁹ Erre példa a Jüan-dinasztia története című mű, ennek a vonatkozó részlete magyarul is olvasható: BÁLINT 1895, 209. Ezzel a művel kapcsolatban azonban felmerül az, hogy mennyire hiteles, mivel ezt a Ming-dinasztia első éveiben állították össze, így akár azt is feltételezhetnénk, hogy „elhallgatták a múltat”.

(általában csak az egyik ős állat, a másik ember).¹⁰ A farkas, mint ős, ismerős lehet példának okáért az ötörök eredetmondából, ahol is farkas a tíz ötörök törzs ősanyja, az apa ez esetben ember. Egy hun népcsoport ősapja is farkas volt, szarvas őst is találunk, bár a szarvasnak más téren is kiemelt szerepe volt, gondoljunk csak a szarvast üldöző vadászokra. A farkas- és a szarvasős motívuma széles körben el volt terjedve a mongolok hatalma alatt álló területen lakók között, valószínűleg számukra választották ezt a két állatot.¹¹ Az állatősökkel kapcsolatban valószínűleg nem a legitimáció volt a cél (ezt már megtette az égi származás), hanem az, hogy elhelyezzék magukat az akkori világban.

Manapság a hun rokonság egy kiemelt, és egyben kényes terület is. A mongol krónikákban is megtaláljuk a hun-mongol rokonságot, melynek kialakulása is nyomon követhető. A legkorábbi mongol forrásokban egy árva szó sincs a hunokról (úgy általában a korábbi népekről sem). A hun rokonság elmélete csak a 18. században jelent meg, egy dzsingiszida írástudó, Rasipuncug ennyit ír erről egyik művében: „Általában a kínai történeti munkákban a mi mongol nemzetünket néha *siyan yün*, néha *siüing nu* [= hunnu, ázsiai hunok] és más különböző neveken nevezték.”¹² Pár sorral később ezt olvashatjuk: „A mi mongol nemzetünknek nincsenek régi történeti feljegyzései, emiatt nincs lehetőség arra, hogy bármilyen eseményről tudomást szerezzünk. Csupán a kínai nyelvről mandzsura for-

dított Enciklopédiában¹³ és más hasonló művekben van feljegyezve, hogy a Zhou–dinasztiától kezdve a mongolok sokszor, időről időre hadra keltek, és a kínaiakkal hadat viseltek, győzedelmeskedtek, illetve legyőzettek.”¹⁴ Ahogy látjuk, a rokonítás csupán területi alapú. A mandzsuk kapcsán is ezt látjuk: szintén területi alapon kapcsolták össze magukat a korábban ugyanott dinasztiát alapító dzsürcsikkel.¹⁵

A mongol eredetmonda esetében találunk vallási vonalat is, a buddhizmus térhódítása idején (16–17. század) a korábbi eredetmondát valahogyan bele kellett illeszteni a buddhista világképbe, elhagyni nem lehetett, mert az akkori mongol előkelők döntő többsége dzsingiszida ivadék volt. Ennek hatására Dzsingisz kán családfáját az első indiai uralkodóig vezették vissza, még a történeti Buddha is rokona lett a nagy hódítónak. A *translatio imperii*t a családfák összekapcsolásával oldották meg. Az indiai királyok (akik nem sokkal a világ teremtése utána kerültek hatalomra, ők az első uralkodók) leszármazottját Mózeshez hasonlóan vízbe dobták, majd Tibetben halászták ki, uralkodó lett belőle és a leszármazottaiból. Majd egyik távoli ivadéka, akit éppen Szürke Farkasnak hívtak, mongol területre ment, és ott feleségül vette a Rőt Szarvasünő nevű leányzót, azaz megszemélyesedtek az állatősök.¹⁶ Ebből is látszik, hogy ha szükséges, akkor megváltozik a múlt és a benne szereplő élőlények is. A mandzsuknál ez a szál látszólag hiányzik, mert ők nem vezették vissza ennyire a családfájukat, de a vallási

¹⁰ MTT 1962, §1.

¹¹ URAY-KÓHALMI 2009, 6.

¹² „Yerü kitad-un sudur bicig-üid-dür man-u mongyol ulus-i jarim üy-e-dür siyan yün . jarim üy-e-dür siüing nu kemekü terigüten öber öber-e ner-e-ber dayudaysan” (RASIPUNCUG 2000, 4–5).

¹³ Az Enciklopédia egy kínai történeti műre utal, amelynek címe *Zizhi tongjian* 資治通鑑. Ezt 1084-ben nyomtatták ki, és az i. e. 403-tól i. u. 959-ig tartó történelmet foglalta össze 294 kötetben. 1664-ben adták ki 80 kötetben a mandzsu fordítást *Hafu buleku bithe* néven.

¹⁴ „Man-u mongyol ulus-un uridaki sudur bicig-nügüd ügei-yin tulada yambarba yabudal-i olju medekü yajar ügei .. yajca kitad-aca manjucilaysan nebterkei toli jerge-yin bicig-üid-ün dotora . jeo ulus-aca inajsi mongyol ulus cay cay-tur cerig oroju kitad ulus-luy-a bayilduju dayiluyisan ba dayilduysan yabudal olan bui” (RASIPUNCUG 2000, 6).

¹⁵ Ezzel kapcsolatban létezik egy forrás, az 1782-ben kiadott *Manjusai da sekijen-i kimcin*, azaz *A mandzsuk eredetének vizsgálata*, mely taglalja ezt a kérdést. A könyvet nem volt alkalmam olvasni, de annyi kiderül, hogy a mandzsu területeket korábban uraló Jin-dinasztiával (1115–1234) kapcsolták össze (CROSLY 1987, 763). Ezzel kapcsolatban viszont érdekes, hogy a Jin-dinasztia uralkodócsaládjá, a Wanggiya (kínaiul *wanyan* 完顏 : CH’EN 1993, 41) létezett még a 17. században is, de a mandzsuk meg sem próbálták velük legitímálni a hatalmukat. Bár éltek wanggiyák a mandzsuk fennhatósága alatt, semmiféle különös elbánásban sem részesültek, viszont mandzsu családdá váltak. A történetüket bemutató forrásban egyetlen szóval sem utalnak a korábbi szerepükre (JGMM 1744, 28. kötet). A Jin-birodalom uralkodóinak sírhelyeiből nem lett kultuszhely, egyetlen mandzsu uralkodó sem temetkezett oda. Nurhacsi a Mingek elleni hadjáratának megindulását hét sérelemmel indokolja, ebben sehol sincs utalás arra, hogy a korábbi Jin-Birodalmat kívánná feltámasztani, de annyi sem, hogy az ő örököseinek tekintené magát.

¹⁶ A bemutatott modell gyakorlatilag az összes, 17. század után összeállított mongol krónikában visszaköszön (SHUBINA 2015).

vonat náluk is tetten érhető: az uralkodót Mandzsusri boddhiszivatva újjászületésének tartották.

Ahogy láttuk, egy eredetmonda kialakulását az indokolja, hogy volt egy erősebb vezető, akinek a hatalma hirtelen megnőtt, és ezt valahogy el kellett fogadtatnia másokkal. Ebből kifolyólag megalkották a múltat, az eredetmondájukat, ami kezdetben lehet, hogy csupán az égi származást tartalmazta. Ha szükséges volt, akkor újabb és újabb elemeket csatoltak hozzá, figyelembe véve az alattvalók elvárásait. Amennyiben ezekben szó esik egy helyszínről, az utalhat arra, hogy hol állították össze a mondát, vagy illeszthették bele azt a részletet. Fontos megjegyezni, hogy se a mongolok, se a mandzsuk (és az általam ismert más, sztyeppén vagy annak határán született birodalmak) nem hivatkoztak korábbi hatalmakra. Mondhatni tiszta lappal kezdték a történelmet. Később, említés szinten megjelenhetnek a korábbi, azonos helyen szárba szökő birodalmak, de a kapcsolat pusztán terület alapú. A vallás nyoma megfigyelhető a mondán, általában ez a rész a legjobban elkülöníthető. Azt is szükséges megemlíteni, hogy ezek a rétegek általában sorrendben követik egymást, a már meglévő elem elé építkeztek a múlt irányában.

A fentiek alapján a magyar eredetmonda megszületését az alábbi módon tudnánk röviden rekonstruálni: Emese álma, benne a turullal lehetett a legkorábbi. Ebben le lehetjük meg az égi származás nyomát, mely a legitimációt szolgálhatta (ennek az eredetét nehéz lenne kideríteni, lehet, hogy csak Árpád idejében született meg az eredetmonda ezen része. Az viszont biztos, hogy amikor ez kialakult, akkor abban a környezetben, az alattvalók és a kíséret körében ezt elfogadták, és tudták értelmezni). A csodaszarvasról sem lehet megállapítani, hogy mikor lett az eredetmonda része, annyi bizonyos, hogy ez olyan környezetben történt, ahol ezt elfogadták. Emiatt valószínűsíthetjük, hogy nem egy Árpád-kori betoldásról van szó, azaz ennek nem Jordanes hun története lehetett az előképe. A hunokkal való rokonítás a mongol és mandzsuk eredetmondái alapján egyértelműen kései (Árpád-kori), és a párhuzamaikhoz hasonlóan külső forrásból kellett, hogy merítkezzen. A bibliai eredet pedig két-

ség kívül a kereszténység hatására került a monda elejére. Másrészt, ahogyan a „mongol” és a „mandzsuk” szavak etimológiája bizonytalan, ugyanúgy a „magyar” szóé is az. A probléma, hogy nem lehet tudni, hogy milyen nyelvi és kulturális környezetben keletkezett, ami elengedhetetlen lenne a biztos megfejtéshez.

A hun rokonsággal kapcsolatban érdemes még néhány szót szólni. Az, hogy a genetikusok kimutatták (?), hogy valójában hunok (?) vagyunk, azt minden további nélkül el tudom fogadni, és össze is lehet egyeztetni a most elmondottakkal. Mivel a hun hagyomány nem szerepelt eredetileg az eredetmondában, az nem azt jelenti, hogy nem lehetett hozzájuk genetikai közünk, hanem csupán azt, hogy az elődeinknek a 9–10. században eszükbe sem jutottak a hunok, valószínűleg nem is tudtak róluk semmit, mivel a történelem a sztyepei hagyományokból kiindulva a dinasztiaalapítóval, illetve annak őseivel kezdődik, a korábbi események a homályba vesztek. Másrészt, a múlt megalkotásának logikáját követve akkor tudnánk csak elfogadni a hun történetet ősi hagyománynak, ha a hunok és Attila Emese álma és Árpád között helyezkedne el, mert ahogy láttuk, a legrégebbi elem mindig az égi eredet. Ehhez még annyit szükséges hozzáfűzni, hogy mivel hasonló (legalábbis hasonlóan vélt) életmódot folytattak az eurázsiai füvespuszta népei, hasonló struktúrák mellett gondolkodhattak, így e téren minden további nélkül el lehet fogadni a rokonítást.

Utoljára egy kérdés maradt, hol és mikor kezdték összeállítani, vagy másképp feltéve a kérdést, hol alakulhatott ki a magyar eredetmonda? Azt a helyet és időt kell keresni, ahol egy család kiemelkedett a többi közül, és valami újba kezdett. A kérdés végleges tisztázásához még sok kutatásra van szükség, de ez vélelmezhetően a 9. században történt Árpád, esetleg Álmos ideje alatt. Ezt erősíti az eredetmonda következő részében található lokalizáció: Meotisz. Másrészt itt felmerül, hogy Árpádhoz nagyon közel van az égi eredet, mintha idegenek lettek volna, akinek a felmenőit senki sem ismeri az akkori alattvalók közül. Ez egyébként nagyon szépen egybevágna az ujjur uralkodóházból való származtatás elméletével.¹⁷

¹⁷ B. SZABÓ–SUDÁR 2017.

Újra hangsúlyozni kívánom, hogy e téren még nagyon sok a tisztázatlan kérdés. Az utóbbi időben rengeteg új eredményt adott a magyar őstörténettel kapcsolatban a régészet és a genetika. Úgy érzem, hogy a keleti forrásokban lévő párhuzamok kutatása is hasonlóan jelentős eredményekkel szolgálhatna.

IRODALOM

- BÁLINT 1895: Bálint G.: A mongol császárság története (II-ik közlemény). *Erdélyi Múzeum* 12 (1895) 209–219.
- B. SZABÓ–SUDÁR 2017: B. Szabó J. – Sudár B.: „Vgec-ügyek – Egy elfeledett ősapá”. In: *Hadak útján XXIV. A népvándorlaskor fiatal kutatóinak XXIV. konferenciája Esztergom, 2014. november 4–6.* 2. Studia ad Archaeologiam Pazmaniensia 3.2. Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Magyar Őstörténeti Témacsoport Kiadványok 3.2. Főszerk.: Türk A. Budapest–Esztergom 2017, 223–231.
- CH’EN 1993: Ch’en, K.: The Wanggiyan Clan of the Imperial Household Department. In: *Proceedings of the 35th Permanent International Altaistic Conference*. Ed.: Chen, Ch. Taipei 1993, 41–51.
- CROSSLEY 1987: Crossley, P. K.: Manzhou yuanliu kao and the Formalization of the Manchu Heritage. *Journal of Asian Studies* 46 (1987) 761–790. <https://doi.org/10.2307/2057101>
- ELLIOTT 2001: Elliott, M.: *The Manchu Way: The Eight Banners and Ethnic Identity in Late Imperial China*. Stanford 2001.
- EYE 1999: *Erdeni-yin Erike*. Ed.: Artajab. [s. l.] 1999.
- HAENISCH 1959: Haenisch, E. (ed.): *Der Kienlung-druck des Mongolischen Geschichtswerkes Erdeni-yin Tobci von Sagang Secen*. Wiesbaden 1959.
- JGMM 1744: *Jakūn gūsai manjusai mukūn hala be uheri ejehe bithe*. [s. l.] 1744.
- JIMBADORJI 1984: Jimbadorji: *Bolor toli*. [s. l.] 1984.
- MATSUMURA 1997: Matsumura, J.: The Founding Legend of the Qing Dynasty Reconsidered. *Memories of the Research Department of The Toyo Bunko* 55 (1997) 41–60.
- MTT 1962: *A mongolok titkos története*. Fordította: Ligeti L. Budapest 1962.
- MYK 1781: *Manju i yargiyan kooli* (滿洲實錄). [s. l.] 1781.
- RASIPUNCUG 2000: Rasipuncug: *Bolor erike*. [s. l.] 2000.
- SHUBINA 2015: Шубина, Е. Р.: Жизнеописание Будды в исторической литературе монголов. In: Монгольский сборник – тексты и контексты. Ред.: Цендина, А. Д. *Orientalia et Classica* 54 (2015) 103–119.
- STARY 1982: Stary, G.: Mandschurische Miscellen. In: *Florilegia Manjurica: in memoriam Walter Fuchs*. Asiatische Forschungen 80. Ed.: Weiers, M. – Stary, G. Wiesbaden 1982, 79–84.
- STARY 2000: Stary, G.: *A dictionary of Manchu names: a name-index to the Manchu version of the “Complete genealogies of the Manchu clans and families of the eight banners.”* Wiesbaden 2000.
- URAY-KÓHALMI 2009: Uray-Kóhalmi K.: Egy eredetmítosz építőkövei (A mongolok titkos története alapján). *Keletkutatás* 2009. ősz, 5–22.

MONGOLIAN AND MANCHU PARALLELS IN THE STRUCTURE OF THE HUNGARIAN ORIGIN STORY

OLIVÉR KÁPOLNÁS

By analysing the Mongolian and Manchu origin stories and their image of the past, we can find a clear, exact structure. It also becomes clear when the different layers were added to the story and why. Based on this, we can dismantle the Hungarian origin story in the same way, and we can reveal the origin and the role each of its elements. Nowadays the relationship between the Huns and Hungarians is still a topic of interest and public debate. In the Hungarian chronicles we can find legends about the Huns, but in the related Mongolian written sources, the „Hun heritage” motif can not be regarded as an ancient element.